Тыднёвік Магілёўскі

№ 48 (112) 8-14 сьнежня 2000 г. Кошт 50 руб.

Пяць гадоў сяброўства і працы

Гэтымі днямі магілёўскае грамадзкае аб'яднаньне "Кола сяброў" прымае віншаваньні з нагоды свайго пяцігодзьдзя. Але бліжэйшыя выходныя дні ў раскладзе "КС" аддазеныя не сьвяткаваньню толькі, а найперш дзеловай прэзэнтацыі сваіх праектаў, ідэяў і справаў. Шматлікія партнэры аб'яднаньня і ягоныя аднадумцы па стварэньні ў краіне праваобразу Адкрытага грамадзтва і грамадзянскай Супольнасьці зь першых вуснаў даведаюцца пра ўсё, чым жыве і клапоціцца "Кола сяброў" – адна з самых дзейсных грамадзка-дэмакратычных арганізацыяў у Беларусі.

А "Тыднёвік", які, дарэчы, заснаваны ёю, у сёньняшнім нумары знаёміць чытачоў з асноўнымі здабыткамі арганізацыі і ейнымі сябрамі. Дакладней, гэта яны робяць самі ў рубрыцы "Пяць гадоў сяброўства і працы". Нам жа толькі застаецца далучыцца да віншаваньняў "Кола сяброў" і пажаданьняў яму далейшага плёну ў працы на карысьць каштоўнасьцяў, вартых Чалавека і Грамадзтва.

ЭКАНАМІЧНЫ РОЗДУМ

На аднабаковую карысьць

Пакуль менска-маскоўскія саміты хваляцца посьпехамі збліжэньня і інтэграцыі, эканоміка сьведчыць пра аднабаковасьць працэсу на карысьць Расеі.

Тое, што дэфіцыт гандлёвага балянсу з пачатку года ўжо перавысіў 1,3 млрд. даляраў, складваецца са шмат якіх адмоўных працэсаў. Так, сёлета, да прыкладу, расейскія бровары пачалі сапраўдную атаку на беларускі рынак. Маючы перавагу ў тэхніцы, сыравіне, у падаткаабкладаньні, коштах энэргіі, яны дамагліся скарачэньня вытворчасьці піва ў Беларусі на 15%, ці на 3 млн. даляраў. Гэтую нішу запоўніла расейскае піва. Беларускі бюджэт на акцызе згубіў 25 млн. даляраў. У наступным годзе "піўная вайна", на думку генэральнага дырэктара менскага бровару "Аліварыя" Міколы Дудко, стане яшчэ больш жорсткаю.

Беларусь згубіла свае перавагі ў цэнах на харчовыя прадукты, што зьмяніла кірункі чаўночных і камэрцыйных паездак. У Клімавічах і Крычаве, напрыклад, поўна расейскіх тавараў. Прадаюцца хлеб, алей, мука, кандытарскія вырабы й крупы, бо ў Расеі яны часам удвая таньнейшыя. Так, гандляры з Расеі прапаноўваюць бохан чорнага ці шэрага хлеба па 180 беларускіх рублёў, у той час як у нашых крамах такі хлеб каштуе 300 рублёў.

Жыхарам памежных гарадоў і вёсак выгадна купляць у Расеі ня толькі харчы, але й паліва. Літар бэнзыну А-92 у Крычаве каштуе 560 беларускіх рублёў, а ў суседніх Шумячах Смаленскай вобласьці – 320 рублёў.

Пачаліся збоі ў гандлі з рэгіёнамі Расеі. Здаецца, нікуды так часта ня лётала беларускае начальства, як у Мурманскую вобласьць дзеля разьвіцьця супрацоўніцтва. А які вынік? Сёлета ў лістападзе расейскі бок скараціў пастаўкі апатытавага канцэнтрату для Гомельскага хімічнага заводу з 9-ці эшалёнаў у месяц да 2-х. Прычына простая – Беларусь не аплочвае прадукцыю. Раней можна было атрымаць крэдыт, а зараз крэдытаваньне стала немагчымым. Няма чым хваліцца й гандлёвымі сувязямі зь іншымі рэгіёнамі.

...Захады, што прымае дзеля выпраўленьня такога стану беларускі бок, палягаюць выключна ў палітыка-адміністратыўным кірунку пры тым, што зьмяніць сытуацыю могуць толькі рынкавыя меры. Аднак гэта разыходзіцца з курсам, якім вядзе Беларусь цяперашняя адміністрацыя.

Уладзімер КУЛАЖАНКА

РОЗГАЛАС "ХІМІЧНАГА ЗДАРЭНЬНЯ"

Шанец стаць грамадзтвам

30 лістапада, каля 11-ай гадзіны раніцы, па Магілёве разыйшлася чутка аб тым, што на ВА "Хімвалакно" адбылася небясьпечная аварыя.

Абласная ўправа па надзвычайных сытуацыях ды санэпідэмстанцыя гэтыя чуткі абверглі. Яны прызналі факт "няштатнага" выкіду ў атмасфэру хімічнага рэчыва дэнілу, які ня можа значна пашкодзіць здароўю магілёўцаў. На ўсялякі выпадак, праўда, дзеці з садкоў і школаў былі ў гэты дзень раней звычайнага адпраўленыя па дамах, бо ўсё ж "бяшкоднага" рэчыва ў паветры аказалася амаль у 40 разоў больш за дапушчальную норму.

Улада ня любіць весьці з народам гаворкі на тэмы выбухаў, здарэньняў і небясьпекі. Трэба тлумачыць прычыны, прызнаваць памылкі, шукаць вінаватых... Назаўтра ўсе й забыліся пра магілёўскі выбух: абыйшлося і добра. Таксама было, узгадаем, з чарнобыльскай катастрофай. Праз колькі часу дазналіся мы пра ўвесь жах і працяглыя наступствы гэтай трагедыі?..

Аднак не пра тэхнагенныя аварыі, ад якіх, можа, сапраўды ніхто сёньня не застрахаваны, пішу я гэты ліст. Хімічны выбух яшчэ раз падштурхнуў на развагі пра тое, што людзі патрэбныя ўладзе толькі падчас выбараў. Яна жыве і працуе паралельна з народам. У нас і ў яе не сумесныя, а паралельныя клопаты, якія рэдка супадаюць, а часцей – рашуча разыходзяцца.

Такая сытуацыя не наканавана грамадзтву назаўжды. Менавіта грамадзтва й можа зьмяніць свой залежны і паднявольны стан, а ўладу зрабіць тым, чым яна й павінна быць – прыслугай народа, справаздачнай і падначаленай грамадзтву. Ці ж мы з вамі сёньня выбіраем сабе старшыняў гарадзкога і абласнога выканкамаў, якіх узялі за моду бэз нашага ўдзелу мяняць кожныя два гады? Кожны зь іх прыходзіць на пасаду выконваць "волю прэзыдэнта". А трэба – каб нашу волю. Дык хто ж іх павінен выбіраць?!

Вялікі шанец стаць нарэшце сапраўдным грамадзтвам дадуць нам наступныя прэзыдэнцкія выбары. Жудасныя вынікі праўленьня цяперашняй адміністрацыі краіны, здаецца, відавочныя для ўсіх. Але ж усё часьцей чуеш разгубленыя грамадзкія ўздох: ну, а хто ў нас ёсьць лепшы? Ды ёсьць у нас прыстойныя і разумныя людзі, ёсьць! Таму, што ёсьць мы самі, ёсьць нашыя дзеці і ўнукі, за чыё існаваньне (жыцьцём гэта не назавеш) сорамна і горка перад усім сьветам.

Угледземся ў кандыдатаў уважліва і нават прыдзірліва. Нашым сярод іх павінен быць чалавек, якога можна будзе без "інтэрнацыянальнай кокетлівосьці" назваць беларускім патрыётам. Наш – чалавек маральны і прыстойны, чалавек дэмакратычных перакананьняў і сучасных эканамічных поглядаў. Які, добра ўсё разумеючы, не пабег цынічна слугаваць цяперашняй уладзе й ня будзе ласьціцца да яе падчас выбарчай кампаніі.

Чалавек, душу і думкі якога яшчэ не раз'елі бясконцыя нашыя "выбухі", якія ўлада замоўчвае, падманліва супакойваючы народ і сябе.

А шанец, які будзе ў нас у наступным годзе, можа, сябры, аказацца апошнім.

Сяргей САКОЛЬСКІ

Інфармацыйная акцыя ААН

У сувязі з Днём правоў чалавека, што адзначаецца 10 сьнежня, Прадстаўніцтва ААН у Беларусі разам зь Беларускім Дзяржаўным Унівэрсытэтам плянуюць правесьці акцыю пад назовам "Кожны чалавек мае права ведаць свае правы".

Мяркуецца шырока распаўсюдзіць сярод беларускага насельніцтва тэксты найгалоўных міжнародных дакумэнтаў у гэтай справе, сярод якіх – Усеагульная Дэклярацыя Правоў Чалавека. Да распаўсюду адпаведных брашураў запрашаюцца ўсе зацікаўленыя грамадзкія арганізацыі Беларусі.

Кантактны тэлефон у Магілёве: 22-97-82.

ПЯЦЬ ГАДОЎ СЯБРОЎСТВА І ПРАЦЫ

Самы гуманны праект

Уладзімер ТАБОРКА, кіраўнік праекту "Гуманітарныя кантакты":

– Практычна адпачатку працы "Кола сяброў" ажыцьцяўляецца праект дабрачыннага дзіцячага фонду "Прапошаск". Вынікам сталіся актыўныя кантакты з партнэрскімі гуманітарнымі ініцыятывамі зь Нямеччыны: у Фрэдэне, Марлі, Амэрбуху, Вайнгартэне ды інш. месцах. Супольнымі зь нямецкім бокам намаганьнямі ажыцьцёўленае за гэты час аздараўленьне за мяжой больш за 600 дзяцей з нашай вобласьці. Акрамя таго, замежныя партнэры рэгулярна дастаўляюць да нас пакункі з гуманітарнай дапамогай, найперш – для жыхароў Слаўгарадзкага раёна, лякарняў і дзіцячых прытулкаў вобласьці, аддзяленьня абласнога Чырвонага Крыжа, а таксама – індывідуальных атрымальнікаў зь ліку малазабясьпечаных і шматдзетных сем'яў, над якімі шэфствуе згаданы праект.

Нашыя замежныя сябры некалькі гадоў фундуюць абласны конкурс школьных сачыненьняў на беларускай, нямецкай і ангельскай мовах. Больш за 100 школьнікаў сталіся ўдзельнікамі гэтых конкурсаў, практыкуючыся ў развагах пра жыцьцё, будучыню і агульначалавечыя каштоўнасьці. Некаторыя зь іх, у выніку ганараваньня пісьмовых працаў, на свае вочы пабачылі шмат месцаў у роднай краіне й наведалі замежжа. Штогод зьдзяйсьняюцца ўзаемныя візыты прадстаўнікоў "Прапошаска" і нямецкіх арганізацыяў дзеля абмеркаваньня вынікаў і пэрспэктываў супольнай працы на карысьць узаемапавагі і ўзаемапаразуменьня, а найперш – аказаньня рэальнай гуманітарнай дапамогі беларускім дзецям, што перажываюць разам з краінай ня лепшыя часы.

ПЯЦЬ ГАДОЎ СЯБРОЎСТВА І ПРАЦЫ

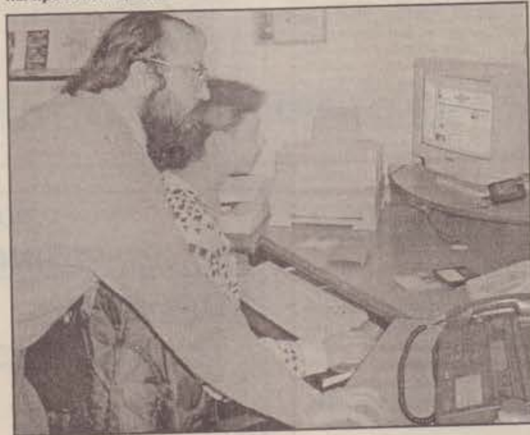
Ідэалёгія вольных магчымасьцяў

Сымон ГЛАЗШТЭЙН, кіраўнік праекту "Інтэрнэт-клюб":

– "Кола сяброў" наладзіла праект, які быў падтрыманы амэрыканскай праграмай IATP. Ягоная сутнасьць палягае ў тым, каб пра магілёўскія NGO, пра справы і праблемы нашага недзяржаўнага грамадзкага сэктару стала вядома як мага большай колькасьці зацікаўленых асобаў. Адначасна, праект дазваляе атрымаць агульную карціну сёньняшняга стану мясцовых NGO, праясьніць спэктар іх працы, асноўную скіраванасьць. Дзеля гэтага ў Інтэрнэце быў разьмешчаны адмысловы сайт. У ім, акрамя іншага, – матэрыялы штомесячных інфармацыйна-аналітычных аглядаў жыцьця Магілёўскай вобласьці, артыкулы з газэты "Тыднёвік Магілёўскі", бюлетэня "Nota Bene". Прадугледжаны на сайце форум дазваляе абмеркаваць любыя праблемы пры больш шырокай і плюралістычнай аўдыторыі.

Ужо каля 60 NGO маюць сваю міні-старонку на згаданым сайце. Там можна пабачыць ня толькі зарэгістраваныя арганізацыі, але і нефармальныя грамадзкія ініцыятывы. Іхная прыхільнасьць да дэмакратычных каштоўнасьцяў і жаданьне ладзіць сваю працу адкрыта ды на карысьць людзей – адзіны пропуск на сайт.

Варта адзначыць, што названы праект ёсьць толькі часткаю агульнай Інтэрнэт-праграмы "Кола сяброў". Наперадзе – пашырэньне і разьвіцьцё сайту, напаўненьне яго больш разнастайнай і карыснай інфармацыяй дзеля пашырэньня непадцэнзурнай камунікацыі сучаснага беларускага грамадзтва.

Апраўданай прычыны няма

Магілёўскія гарадзкія ўлады запатрабавалі ад некалькіх дзясяткаў прадпрымальнікаў, якія гандлююць на стадыёне "Спартак", перамясьціца на іншы рынак. Чыноўнікі патлумачылі сваё рашэньне неабходнасьцю рэканструкцыі стадыёну.

Прадпрымальнікі выказваюць зьдзіўленьне з нагоды такога пункту погляду, бо знаходжаньне некалькіх дзясяткаў разборных шапікаў і арганізаваны да іх праход пакупнікоў ніяк не паўплываюць на рэканструкцыю стадыёну. Як стала вядома, гарвыканкам заплянаваў выдаліць менавіта тых гандляроў, якія мелі гандлёвыя месцы і на іншых рынках горада. Першапачаткова плянавалася, што гэта будуць тыя магілёўцы, якія вядуць гандаль, акрамя "Спартаку", яшчэ на Быхаўскім і Кастрычніцкім рынках. Але, калі высьветлілася, што Быхаўскі рынак поўнасьцю заняты, рашэньне распаўсюдзілася толькі на тых, хто мае дадатковыя месцы на гарадзкім Кастрычніцкім рынку. Адміністрацыя стадыёна "Спартак" апынулася ў дваякім становішчы. З аднаго боку, яна зацікаўленая ў тым, каб мець больш прадпрымальнікаў і, адпаведна, – больш прыбытку. Але, зь іншага боку, трэба выконваць загад гарвыканкаму. Тым больш, што гэтыя прадпрымальнікі ўжо заплацілі грошы за свае месцы, але, паводле (вуснага!) чыноўніцкага распараджэньня ім не далі абанэмэнтаў на права гандлю ў сьнежні.

Старшыня Свабоднага прафсаюза прадпрымальнікаў Магілёву Сяргей Фамін мяркуе, што рэканструкцыя стадыёну не пачнецца да вясны, бо ва ўлады цяпер на гэтую справу няма сродкаў. Таму, паводле ягонага меркаваньня, здаровага сэнсу ў гэтых перамяшчэньнях няма.

Тут нешта іншае – зайздрасьць, злосьць, капрыз, глупства? Хто ведае...

Алесь СЕРДЗЮКОЎ

Каб такое адбывалася ў Эўропе?!

Пасьля нядаўняга паказу фільма Паўла Шарамета "Дзікае паляваньне" на першым дзяржаўным швэдзкім телеканале, у гэтай краіне распачаўся збор подпісаў пад зваротам да Лукашэнкі.

У звароце – патрабаваньне правесьці руплівае дасьледаваньне абставінаў зьнікненьня Завадзкага, Ганчара, Красоўскага і Захаранкі й абнародваць праўду пра вінаватых у гэтых зьнікненьнях.

Збор подпісаў зьініцыявала швэдзкая фотамастачка і грамадзкая дзяячка Марыя Сёдэрбэрг. Яна паведаміла, што зварот, сярод іншых, падпісалі 124 дэпутаты швэдзкага парлямэнту. Мэта Марыі Сёдэрбэрг – сабраць тысячу подпісаў, пасьля чаго перадаць гэтую пэтыцыю ў беларускую амбасаду ў Стакгольме. Збор подпісаў працягнецца да 19 сьнежня.

Фільм настолькі ўразіў швэдзкае грамадзтва, што быў паўтораны цягам тыдня. Швэды пыталіся: няўжо гэта – Эўропа? Бо тое, што адбываецца ў Беларусі, – нагадвае найгоршыя часы ў краінах Паўднёвай Амэрыкі.

Тым часам афіцыйны запыт да Лукашэнкі пра лёс згінуўшых палітыкаў зрабіў швэцкі парлямэнт.

Вольга КАРАТКЕВІЧ

ПЯЦЬ ГАДОЎ СЯБРОЎСТВА І ПРАЦЫ

Рэальныя мары жаноцкія

Валянціна ГВАЗЬДЗЁВА, кіраўнік праекту "Жаночы цэнтар падтрымкі і самаадукацыі":

– Амаль 30 жанчынаў рознага ўзросту і прафэсіяў аб'ядналіся дзеля прафэсійна-творчай самарэалізацыі і самаадукацыі, абуджэньня сваёй грамадзкай актыўнасьці, узаемадапамогі ў часе экстрэмальных жыцьцёвых сытуацыяў. Сяброўкі цэнтру клопатамі і ўвагай ахуталі выхаванцаў спэцшколы, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхаваньня і навучаньня. Зразумела, што ў сябе цэнтар стварыў групу дзіцячага вольнага часу, якую па нядзелях наведвае больш за 40 дзяцей. Агульная наша зь імі мара – стварэньне пастаянна дзеючай галерэі дзіцячай творчасьці і выданьне кніжкі іхных паэтычных спробаў. Шмат што яшчэ ў плянах і намерах. Падступаемся да таго, каб арганізаваць школку псіхалягічнай рэабілітацыі і разьняволеньня для тых жанчынаў, якія на працы альбо ў грамадзкіх справах шмат кантактуюць зь людзьмі. Спадзяемся зацікавіць падлеткаў валанцёрскімі справамі сацыяльнага кірунку... Нашыя сяброўкі за два гады працы засьведчылі, што жаночыя мары абавязкова пераўтвараюцца ў жыцьцё.

ПЯЦЬ ГАДОЎ СЯБРОЎСТВА І ПРАЦЫ

Каталізатар ажыўленьня жыцьця

Валадар ЦУРПАНАЎ, кіраўнік праекту "Інфармацыйная сетка":

– Інфармацыйная сетка склалася ў выніку ўсталяваньня партнэрскіх стасункаў між шэрагам найбольш дзейсных недзяржаўных грамадзкіх арганізацыяў вобласьці. Ад удзельнікаў праекту вымагаецца пошук, збор і распаўсюджваньне грамадзка вартаснай інфармацыі, якая па вядомых прычынах не трапляе ў афіцыйны друк. Для яе даступнага абвешчаньня спатрэбілася наладзіць выпуск собскага інфармацыйнага прадукта – малых газэткаў. Вакол іх сфармаваліся ініцыятыўныя людзі, якія займелі "свае" інфармацыйныя крыніцы, навучыліся апрацоўваць і аналізаваць інфармацыю, узаемаабменьвацца ёю. Гэта стварае адзіную інфармацыйную прастору, вельмі неабходную для плённай дзейнасьці ўсяго "трэцяга сэктару" вобласьці. Вакол інфармацыйных кропак у рэгіёнах фармуюцца на партнэрскіх і роўных дачыненьнях грамадзкія кааліцыі, розныя суполкі, грамадзкія ініцыятывы, кожная зь якіх захоўвае свой твар і ўнутраныя правілы, але й вучыцца супольнасьці і адзінству ў дэмакратыі.

Сетка пры тым працуе як агульны зладжаны мэханізм, часта аб'ядноўваючы чалавечыя і тэхнічныя рэсурсы дзеля вырашэньня праблемаў, якія паўстаюць перад усёй талакой альбо асобнымі сябрамі. Тым часам удзельнікі праекту не цураюцца ўдзелу ў вырашэньні сацыяльных рэгіянальных праблемаў, асабліва тых, што зьвязаныя зь дзецьмі і старымі. Менавіта гэта спрыяе ў раёнах росту прыцягальнасьці і павагі да апорных кропак сеткі з боку ня толькі структураванай грамадзкасьці, але й самага звычайнага насельніцтва. І бадай што найлепшым вынікам працы сеткі, разам з плённым досьведам уласна інфармацыйнай працы, ёсьць ажыўленьне і пашырэньне ў рэгіёнах вобласьці грамадзкага жыцьця як такога.

ПРАВААБАРОНЧЫ БЮЛЕТЭНЬ

Абарані Сябе Сам

Гэтым разам праваабаронцы вырашылі крыху пазнаёміць чытачоў з гісторыяй узьнікненьня Камітэту па правах чалавека Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў, а таксама даць колькі неабходных парадаў тым, хто вырашыў зьвярнуцца з сваёй прыватнай праблемай у гэты Камітэт.

Працэдура прыватных зваротаў у Камітэт ААН па правах чалавека

У 1946 годзе Эканамічная й Сацыяльная Рада ААН утварыла **Камісію па правах чалавека.** На сваёй другой сэсіі ў 1947 г. Камісія прыняла рашэньне, паводле якога Міжнародны Біль па правам чалавека павінен быў складацца з трох дакумэнтаў: Дэклярацыі правоў чалавека, Пакту аб правах чалавека, Мераў па імплемэнтацыі Пакту.

10 сьнежня 1948 г. быў прыняты першы складнік Міжнароднага Білю – Усеагульная Дэклярацыя Правоў Чалавека. Другая і трэцяя часткі Біля былі прынятыя Генэральнай Асамблеяй ААН толькі 16 сьнежня 1966 году. Яны складаюцца зь Міжнароднага Пакту аб эканамічных, сацыяльных і культурных правах і Міжнароднага Пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах, да якога належыць таксама Факультатыўны пратакол. Трэба зазначыць, што гэтыя Пакты пачалі дзейнічаць у 1976 г., калі кожны зь іх быў ратыфікаваны неабходнай колькасьцю (35) краінаў. І толькі пасьля ў адпаведных структурах ААН пачалі разглядацца скаргі асобных грамадзянаў, датычныя парушэньняў іхных правоў уладамі краінаў-удзельніц.

Згаданыя Міжнародныя Пакты, у адрозьненьні ад Усеагульнай Дэклярацыі, ёсьць дамовамі, якія падлягаюць абавязковому выкананьню з боку дзяржаваў-удзельніц, уключна з прадастаўленьнем імі справаздачаў аб выкананьні. Беларусь падпісала абодва Пакты й Факультатыўны пратакол.

У 1977 г., на падставе арт.28 Міжнароднага Пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах, быў утвораны **Камітэт ААН па правах чалавека** *(далей – КПЧ).*

Кожны грамадзянін Беларусі, правы якога былі груба парушаныя, мае права зьвярнуцца ў Камітэт ААН па правах чалавека. Аднак – пра што ня ведае большасьць нашых грамадзянаў, якія зьвяртаюцца па дапамогу да праваабаронцаў – ня кожны зварот будзе абавязкова разгледжаны ў ААН. Вы можаце зьвяртацца са скаргамі ў КПЧ выключна ў выпадку парушэньня Вашых канкрэтных грамадзянскіх і палітычных правоў, прадугледжаных у артыкулах Міжнароднага Пакту.

Вось некаторыя з гэтых правоў:

– права на жыцьцё

– права на памілаваньне ці зьмякчэньне прысуду, калі Вы былі прыгавораныя да сьмяротнага пакараньня

– права на свабоду і асабістую недатыкальнасьць

– права на гуманныя адносіны і павагу да Вашай годнасьці, калі Вы знаходзіцеся ў зьняволеньні

– права на вольнае перамяшчэньне, свабоду выбару месца жыхарства й права пакідаць любую краіну

– права на асабістае й сямейнае жыцьцё, недатыкальнасьць жытла, тайну карэспандэнцыі, абарону годнасьці й рэпутацыі

– права на мірныя сходы

– права безь перашкодаў мець і выказваць сваю апінію

– права на свабоднае стварэньне асацыяцыяў, прафсаюзаў і на ўступленьне ў іх

– права сям'і на абарону з боку грамадзтва і дзяржавы

– правы дзіцяці

– права асобаў, якія належаць да этнічнай, рэлігійнай ці моўнай меншасьцяў, карыстацца сваёй культурай і мовай, а таксама вызнаваць сваю рэлігію.

Найбольш сур'ёзныя парушэньні правоў чалавека – тыя, што зьвязаныя зь фізычнай недатыкальнасьцю ці замахам на жыцьцё асобы, а таксама палітычныя забойствы, выкраданьні людзей, катаваньні й неправамоцныя арышты, што вядуць да доўгатэрміновага зьняволеньня.

Далей падаем некалькі неабходных умоваў, пры наяўнасьці якіх Ваш зварот будзе разгледжаны КПЧ ААН. Найперш запомніце, што Ваш зварот ня мае сэнсу, калі з часу канчатковага рашэньня апошняй вышэйшай інстанцыі краіны ў Вашай справе ўжо мінула шэсьць месяцаў! Такім чынам, Вы павінны:

1. Быць грамадзянінам Беларусі, якая ёсьць удзельніцай Факультатыўнага пратаколу *(далей – ФП).*

2. Пазначыць сваё імя, прозьвішча, нацыянальнасьць, род занятку, дату й месца нараджэньня, адрас; паставіць уласны подпіс.

3. Указаць назву дзяржавы-удзельніцы Міжнароднага Пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах *(далей – МП)* і ФП, супраць дзеяньняў якой накіроўваеце свой зварот.

4. Спаслацца на артыкулы МП, якія, на Ваш погляд, былі парушаныя.

5. Указаць вычарпаныя Вамі ўнутрыдзяржаўныя сродкі прававой абароны: якія адбыліся суды й зь якім вынікам; пажадана прыкласьці ўсе копіі судовых рашэньняў.

6. Указаць, якія ўнутрыдзяржаўныя сродкі прававой абароны не былі скарыстаныя й чаму.

7. Указаць, ці разглядаўся ўжо Ваш зварот у іншым падразьдзяленьні ААН; калі – так, то зь якім вынікам.

8. Падрабязна выкласьці факты парушэньня(ў) Вашых правоў з указаньнем усіх датаў; прадставіць усе неабходныя дакумэнтальныя сьведчаньні й доказы.

Трэба адцеміць, што калі Вы чамусьці ня ў стане даслаць свой зварот на адрас КПЧ, Вы можаце дадучыць гэтую справу іншай асобе. Патрэбна толькі, каб яна, гэтая асоба, здолела дакумэнтальна давесьці ААНаўскаму Камітэту сваё права прадстаўляць Вашы інтарэсы.

Падчас разьбіральніцтва канкрэтнай прыватнай справы абодва бакі – мяркуемая ахвяра й дзяржава-крыўдзіцель – знаходзяцца ў роўных умовах: кожны свабодна выкладае свой пункт погляду.

Фактычна ж адбываецца так, што калі Ваш зварот будзе прыняты да разгляду, то ўся працэдура, да канчатковага рашэньня КПЧ у Вашай справе, зойме 2-3 гады. Бо толькі для таго, каб вырашыць, прымальная Вашая скарга ці не, 18-ці экспэртам Камітэту па правах чалавека патрабуецца часу ад 6-ці месяцаў да году.

Вядома, што за пэрыяд з 1977-га да 1988г. КПЧ атрымаў 333 звароты з 28 краінаў. Тады ён прызнаў рацыю заяўляльнікаў у 76 выпадках з 88-мі.

Хоць КПЧ прымае рашэньні на падмурку кансэнсусу, здараецца, што час ад часу асобныя яго сябры выказваюць свае прыватныя меркаваньні ў дадатак да агульных рашэньняў. Вызначаныя Камітэту па правах чалавека – як адносна тых зваротаў, якія былі разгледжаныя, так і тых, якія былі адкінутыя, – заўсёды агучваюцца.

Калі Вы вырашылі даслаць свой зварот у КПЧ ААН, падаем яго швайцарскі адрас у Жэневе:

Human Rights Committee
Centre for Human Rights
United Nations Office
8-14 avenue de la Paix
1211 Geneva 10, Switzerland.

Існуе таксама амэрыканскі офіс КПЧ:

New York Office
Centre for Human Rights
United Nations
New York, N.Y. 10017, USA.

Каардынатар Бюлетэню – Сяргей АБАДОЎСКІ
Дакумэнтальнае забесьпячэньне – С.АБАДОЎСКІ, У.КРАЎЧАНКА, А.АЛЕКСАНДРОВІЧ
Рэдактар – Аляксандар АЛЕКСАНДРОВІЧ

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...зь Бялынычаў

Колькасьць жыхароў раёну, паводле інфармацыі райаддзела статыстыкі, працягвае няўхільна скарачацца.

З пачатку 2000 году нарадзілася ўсяго 153 дзіцяці, што амаль на 12 адсоткаў меней, чым летась. За гэты час памёрла 449 чалавек, 70 зь якіх былі ў працаздольным узросьце. Асноўныя прычыны сьмяротнасьці – захворваньні сыстэмы звароту крыві (268 памёрлых), анкалягічныя хваробы й няшчасныя выпадкі. З пачатку году ў раён на сталае жыхарства прыбылі 284 чалавекі, а пакінулі яго 389.

Базыль ЛІТВІНОВІЧ

...з Горак

Нашая Акадэмія ня першы год змагаецца зь п'янствам сярод студэнцтва.

Але зараз больш востра паўстае праблема п'янства сярод... выкладчыкаў. Асабліва гэта тычыцца гідрафаку (колькі можна ўсё асушаць і асушаць?). Нават адзін прафэсар і яго памагатыя-дацэнты не саромеюцца прыходзіць на заняткі з устойлівым перагарам. А пасьля лекцыяў ды сэмінараў студэнты згаданага факультэту заўжды могуць пабачыць сваіх выкладчыкаў у піўнушцы.

"Дзень сельскага савета" – пад такой назвай праходзяць комплексныя праверкі працы сельскіх саветаў раёну.

Прадстаўнікі раённай улады выязджаюць на месцы з мэтай пошуку недахопаў. Напрыклад, правяралі нядаўна Аўсянкаўскі сельскі Дом культуры. Дык па загаду намесьніцы старшыні райвыканкаму па сацыяльных пытаньнях Н.Ануфрыевай "чорныя плямы" у памяшканьні імправізаванай карціннай галерэі высокім гасьцям паказаныя не былі. Што ж гэта за праверка? Вядома таксама, што амаль кожны падобны кантрольны выезд заканчваецца лёгкай вымовай на адрас старшыні сельсавету, якая потым замацоўваецца чаркай гарэлкі.

Новую хвалю абурэньняў сярод настаўнікаў выклікала нечарговае паседжаньне дырэктараў школ і загадчыкаў дзіцячых садкоў.

Падчас яго мясцовая "вэртыкаль" правяла "выхаваўчую" працу сярод прысутных. Гутарка ішла пра тых супрацоўнікаў адукацыі раёну, якія ўзялі ўдзел у нядаўняй рэспубліканскай акцыі па збору подпісаў да кіраўніцтва краіны з патрабаваньнем павялічыць заробкі. Тыя, хто паставіў свой асабісты подпіс пад зваротам, пакуль што атрымалі вусныя папярэджаньні.

Ціха прайшло ў Горках сьвята радыё. За шчыльна зачыненымі дзьвярыма сабралася вузкае кола асобаў.

Некалькі гадзінаў пад звон бакалаў з шампанскім прымаў віншаваньні М.Ісаеў – адзіны ў раёне супрацоўнік радыёсеткі. Мясцовы музэй падарыў Міхал Міхалычу кнігу "Памяць. Горацкі раён". Між тым, у гэты ж дзень Міхал Ісаеў адзначаў і свой асабісты дзень нараджэньня, але аб гэтым, на жаль, ніхто зь "сяброў" ня ўспомніў.

Дзьве цёткі ІРЫНЫ

Вы не абмянялі пашпарт?

Пяты год у нашай краіне ідзе абмен савецкіх пашпартаў на ўласныя грамадзянскія дакумэнты. Аднак па розных прычынах гэты працэс ідзе марудна. Напрыклад, у Цэнтральным раёне абласнога цэнтра з 102 тыс. чалавек, якія тут пражываюць, новыя пашпарты атрымала пакуль толькі палова грамадзянаў. Праз нашую газэту да жыхароў раёну зьвяртаецца начальнік аддзяленьня пашпартна-візавай службы Цэнтральнага РАЎС маёр міліцыі А.БУРЛАКОЎ.

– Шаноўныя грамадзяне! Спадзяюся, што вы разумееце ўсю важкасьць абменнай кампаніі. Мы да яе гатовыя. Усё залежыць толькі ад вас. А зрабіць трэба наступнае:

1. Зьвярнуцца ў свой жыльлёва-эксплюатацыйны ўчастак (па-старому: домакіраўніцтва) з заявай аб абмене пашпарта, дадаўшы да яе пасьведчаньне аб шлюбе (альбо скасаваньні шлюба), пасьведчаньні аб нараджэньні дзяцей, 4 фотакарткі (адзіным блёкам). Праз месяц, папярэдне заплаціўшы адпаведную дзяржпошліну (30% ад "мінімалкі"), вы атрымліваеце новенькі пашпарт грамадзяніна Рэспублікі Беларусі.

2. Грамадзяне, якія жывуць у прыватным сэктары, зьвяртаюцца непасрэдна ў пашпартна-візавую службу, дадаўшы да вышэйпазначаных дакумэнтаў Дамовую кнігу.

Яшчэ некалькі заўвагаў. Пакуль выпраўляецца новы пашпарт, стары застаецца пры вас. Вашыя дзеці (узростам да 16 гадоў) змогуць пры патрэбе выехаць за мяжу, толькі калі на іх выпісаныя новыя пашпарты. З наступнага году ўсе выезды на Украіну будуць дазволеныя толькі з новымі пашпартамі, – пры ўмове, што ў іх будуць прастаўленыя адпаведныя штэмпелі: "Выезд ва ўсе краіны сьвету дазволены". У нашым аддзеле вы зможаце скарыстацца паслугамі (платнымі, але таннымі) ,па запаўненьню і афармленьню дакумэнтаў, а таксама іх капіяваньню.

Мы працуем па адрасе: **Магілёў, вул.Лазарэнкі, 50 па аўторках, серадах, пятніцах і суботах.**

Чакаем вас, шаноўныя!

Пачнем новае тысячагодзьдзе з новымі пашпартамі!

“Жалезная заслона” раённай выпечкі

Хлеб, ці не найпершы прадукт на кожным сялянскім стале, даўно перастаў выпякацца саматужна. Аднак жа шмат дзе прамысловая вытворчасьць, безумоўна забясьпечыўшы колькасьць хлеба, сапсавала ягоную якасьць. Да такіх вытворцаў адносіцца Бялыніцкі камбінат каапэратыўнай прамысловасьці.

Гэты камбінат жыў нядрэнна да таго часу, пакуль не займеў для сябе нечаканую канкурэнцыю. Прыватны прадпрымальнік Васіль Кузьняцоў пачаў прывозіць на продаж у гарадзкі пасёлак хлебныя вырабы з абласнога цэнтру. Потым ужо кіраўніцтва калгаса імя Заслонава дазволіла вясковай краме прадаваць людзям больш смачны і больш танны магілёўскі хлеб. Даўно зьніклыя з-за падзеньня попыту і зьбядненьня людзей чэргі аднавіліся ў крамах Кузьняцова і калгаснай. Аднак ніхто ня жаліўся, наадварот: людзі ахвотна зьбіраліся ў вызначаны час пад крамы, каб заадно пагутарыць і даведацца пра якія навіны...

Усё гэта, а найбольш падзеньне ўзроўню рэалізацыі хлебных вырабаў мясцовай вытворчасьці, занепакоіла начальства. Распаленае патрыятычнымі пачуцьцямі раённага маштабу, яно, начальства, у асобах старшыні райвыканкаму Г.Шпакоўскага і загадчыцы райвыканкамаўскага аддзелу "па эканоміцы і рынкавых адносінах" (!) Т.Лазоўскай выдала афіцыйнае Распараджэньне аб забароне продажу ў раёне "не свайго хлеба".

Не аб тым распараджэньне, каб навесьці парадак на мясцовым камбінаце райпа. Не аб тым, каб прааналізаваць прычыны дрэннай якасьці гэтага "свайго хлеба" й адначасна – высокага яго кошту. Не аб тым, каб на карысьць людзям і вытворчасьці падтрымаць і заахвоціць здаровую канкурэнцыю... Не! Аб тым, каб – забараніць!

Вось што напісана ў Распараджэньні (для чытачоў, хто ў такое не паверыць, цытую па арыгіналу): "В целях дальнейшего развития промышленного производства в районе запретить продажу хлеба и хлебобулочных изделий из г.Могилёва в торговых предприятиях колхоза им.Заслонова (Галковский Г.И) и предприятия "Универсал" (Кузнецов В.И.)". Далей названым адказным асобам "рекомендуется" заключыць дамовы на пастаўку хлеба і хлебных вырабаў на іхныя "предприятия торговли" выключна з камбіната каапэратыўнай прамысловасьці райпа.

Аднак і гэта ня ўсё. Калі "рэкамэндацыя" ня будзе выкананая, папярэджвае Распараджэньне, тая ж Т.Лазоўская разам з галоўным санітарным урачом раёна А.Жаўрыдам абавязваюцца зусім "выключыць з асартымэнтнага пераліку гэтых крамаў хлеб і хлебабулачныя вырабы"... Ня нам, дык і ня вам! – вось гэта, сапраўды, патрыятызм!

Вось такое сярмяжнае разуменьне патрыятызму й апусьціла перад невінаватымі бялынічанамі своеасаблівую харчовую "жалезную заслону".

Падумалася, што начальніцкія магчымасьці для такога стылю кіраваньня і забесьпячэньня патрэбных паказчыкаў у "сваіх" прамысловасьці і сельскай гаспадарцы, практычна невычарпальныя. Усьлед за хлебам, можна таксама зрабіць з усімі харчовымі вырабамі. Затым можна будзе "прашарсьціць" раённы гандаль па ўсёй намэнклятуры прамысловых тавараў. Далей ня стане залішнім прайсьціся па тым, што "не мясцовага" прапануюць людзям прадпрыемствы паслугаў.

Наогул, можна будзе забараніць жыхарам раёна выязджаць за ягоныя межы дзеля набыцьця тавараў, а тым больш – увозіць іх у раён. Будуць усё, што трэба, набываць у родным куце. А гэта ж – выкананьне вытворчых плянаў, абаротныя сродкі, напоўнены бюджэт, вялікі таваразварот. Гэта – граматы, мэдалі й прэміі начальству. Гэта – тэлевізійная і газэтная вядомасьць. Гэта такія пэрспэктывы, што дыханьне сьпірае...

На жаль, нам – таксама. Толькі за што?..

Базыль ЛІЦЬВІНОВІЧ

Удакладненьне

Рэдакцыя "ТМ" выбачаецца перад віцебскімі мастакамі-акварэлістамі за тое, што падала некаторыя іхныя прозьвішчы ў артыкуле "Век скончаецца..." у скажоным напісаньні. Даруйце нам і чытачы.

А мастакі, якія ўразілі магілёўцаў сваімі творчымі дасягненьнямі ў складаным жанры акварэлі, гэта – Гугнін і Шыянок.

З павагай, *"Тыднёвік Магілёўскі".*

ПЯЦЬ ГАДОЎ СЯБРОЎСТВА І ПРАЦЫ

Стыль дыктуецца назовам

Алесь АСІПЦОЎ, кіраўнік праекту моладзевага цэнтру "Ратуша":

– Найгалоўнейшым з прыярытэтаў на працягу ўсёй дзейнасьці "Ратушы" ёсьць фармаваньне моладзевае інфармацыйнае прасторы Магілёўшчыны. Ня меньш істотным напрамкам нашае дзейнасьці ёсьць вывучэньне, дасьледваньне, аналіз і выпрацоўка новых тэхналёгіяў моладзевай працы. Вядома, што пры ўсёй сваёй недасканаласьці моладзевыя грамадзкія арганізацыі ўплываюць на стаўленьне дзяржаўных структураў да моладзевае палітыкі.

Сёньня "Ратушу" прадстаўляюць 8 арганізацыяў, роўнасьць якіх базуецца на падмурку роўнасьці іхных кіраўнікоў. Нязьменнымі застаюцца падставовыя прынцыпы дзейнасьці Цэнтру: незаангажаванасьць адной палітычнай партыяй, партнэрства і ўзаемадапамога, магчымасьць выбару супольнікаў. Гэта дазваляе рэалізоўваць параўнальна вялікую колькасьць праектаў. Толькі за бягучы год пры падтрымцы й спрыяньні "Ратушы" было праведзена больш за 15 мерапрыемстваў, збольшага адукацыйнай і праваабарончай накіраванасьці. Сфармаваная база дадзеных, у якой прысутнічае больш за 35 арганізацыяў Магілёўшчыны. Вядзецца праца па выданьню свайго бюлетэню. У бліжэйшых плянах "Ратушы" – правядзеньне трэцяга "кольнага стала" моладзевых арганізацыяў вобласьці, удзел у якім возьмуць каля 30 арганізацыяў.

Самая назва нашага Цэнтру – знакавая, бо Ратуша як сымбаль майдэборскага права і самакіраваньня, перадусім ёсьць сьведчаньнем ступені разьвіцьця грамадзтва й месца знаходжаньня кожнага грамадзяніна ў ім.

ПЯЦЬ ГАДОЎ СЯБРОЎСТВА І ПРАЦЫ

Усё, што нам і вам цікава

Аляксандра ПРОНЬКІНА, рэдактар бюлетэню "NOTA BENE":

– Штомесячны бюлетэнь як сталы праект "Кола сяброў" нарадзіўся тры гады таму. Ягонай сьціплай задачай на той час было інфармацыйнае абслугоўваньне сяброў абласной Асамблеі недзяржаўных грамадзкіх арганізацыяў, на што хапала накладу ў 55 асобнікаў. А зь мінулага году бюлетэнь стаўся складнікам абласной Інфармацыйнай сеткі, што адразу запатрабавала некаторых значных зьменаў у ягоным жанры, тэматыцы і г.д. Сёньня выданьнем паслугоўваецца амаль паўтары сотні арганізацыяў у Беларусі, Украіне, Малдове. Невялікая рэдакцыя абапіраецца найперш на рэгіянальных грамадзкіх карэспандэнтаў, якія падаюць інфармацыйныя і праблемныя паведамленьні пра жыцьцё грамадзкіх арганізацыяў, фармаваньняў і ініцыятываў. На нашую думку, пастаянны чытач "NB" дастаткова добра ведае іхныя праблемы, досьвед і пэрспэктывы, заўсёды мае магчымасьць сам выступіць у бюлетэні, а тым больш далучыцца да цікавай грамадзкай справы. Зрабіць гэта сталася цяпер прасьцей, паколькі зь нядаўняга часу "NB" займеў сваю старонку ў Інтэрнэце.

ПЯЦЬ ГАДОЎ СЯБРОЎСТВА І ПРАЦЫ

Высокая місія культуры

Аляксандар ЛІЦІН, кіраўнік праекту "Культурніцкая ініцыятыва":

–"Кола сяброў" заўсёды падтрымлівала культурніцкія праекты, што тычыліся выяўленчага мастацтва, музыкі, фатаграфіі альбо літаратуры. Да іх можна аднесьці наладжаныя цягам апошніх гадоў з удзелам саміх творцаў фота- і мастацкія выставы, канцэрты, тэатральныя вечарыны, сустрэчы зь вядомымі пісьменьнікамі. Апошнім годам у нас зьявіліся больш прывабныя ўмовы для стварэньня ў грамадзкім асяродзьдзі своеасаблівай культурнай аўры, якой не хапае часам у затурканай нашай будзённасьці. Гэта сталася магчымым праз далучэньне да працы новых ініцыятыўных людзей зь неардынарнымі ідэямі, якіх у горадзе выявілася шмат.

Праз гэтую дзейнасьць мы дапамагаем спраўджваць самакаштоўнасьць Мастацтва і значнасьць постаці Мастака ня толькі ў сваім асяродку. Тым самым мы спрабуем пашыраць у грамадзтве самую мастацкую прастору, далучэньне да якой узьнімае чалавека, дорыць яму разуменьне прыгожага, засьцерагае ад дрэнных думак і ўчынкаў. Ці ж ня тое самае мае на мэце і самое Мастацтва?..

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта.
Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.
E-mail: krug@user.unibel.by
Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 48. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 7.12.2000 г. а 17.05.